

קובץ
הערות וביאורים

בלקו"ש, בנגלה ובחסידות

נצו"י
גליון מו (קמט)

יצא לאור ע"י

תלמידי בית המדרש דמוסד חינוך אהלי תורה

417 טראַי עוועניו • ברוקלין, ניו יאָרק

שנת חמשת אלפים שבע מאות ארבעים ושתיים לבריאה

שמונים שנה לכ"ק אדמו"ר שליט"א

ת ו כ ן ה ע נ י נ י ם

פתח דבר ג

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

ע"י שמדברים בזמן הגלות בעניני יהדות בחוקף זה -
מביא ל"והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקוחיך ד
שהירושלמי לא מונה ענין הגלות בין הדברים שברא -
הקב"ה ותהא שבראם ה
החילוק בין יום שנעשה העגל להיום שעבדו את העגל ה
הגנות של ישראל על שלא מלו במדבר (גליון) ו

נ ג ל ה

יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת ו
זמן אמירת תהלים ח
מי שהחשיך לו בדרך (גליזן) ח

ח ס י ד ו ת

מדת החסד דאאע"ה י
דהליכה בהר צריך להיות בג' חנאים יא
ר"ה היא מצוה פרטית שתלוי' בזמן יב
איך רע יורד מלמעלה מצד האיך יב

ש י ח ו ת

אם נשמח אדה"ז היתה כלולה בנשמח אדה"ר יב
בהר"ת אנה לידו ובו' (אלול) "דהניסה" היא של האדם ... יד
בהשאלות דשיחת ש"פ ראה ש.ז. (גליון) יד
שבאתרא דרב נוהגיין כרב סו
רקנין שבך מלאיך מצות כרימון (גליון) סו
שילוח המרגלים עפ"י טבע סז
שבע"ת עבודתו היא בחמידות סז

ש ו נ ו ת

הערות ללוח היום יום יז

מענת כ"ק אדמו"ר שליט"א על קובץ הערות וביאורים גליון מה
(קמח):

נת' וח"ח.

ודבר בעתו-

בימים שהמלך בשדה ומקבל את כולם

בסבר פנים יפות ומראה פנים שוחקות לכולם כו'.

אזכיר עה"צ.

פ ת ח ד ב ר

בשמחה רבה מבישים אנו לקהל אנ"ש והתמימים, אח הגליון הנוכחי של קובץ "הערות וכיאורים", הגליון הראשון דשנת הלימודים החדשה. ובודאי תוגדל עתה ההשחחפות בו ע"י תלמידי התמימים, להגדיל תורה ולהאדירה.

בהזדמנות זו הננו להודיע, שעל יסוד שיחה כ"ק אדמו"ר שליט"א בהתוועדות דח"י אלול, ע"ד העדר שימת חלב לאחרונה אצל שואלי השאלות - החלטנו, שמכאן ולהבא לא תודפסנה שאלות על שיחות כ"ק אדמו"ר שליט"א, באם נכתבו בסגנון של "סתם מקשן". ורק אותן השאלות שניכרת בהן היגיעה למצוא חירוץ וביאור (גם אם לא עלה בידי השואל לתרץ שאלתו מכל וכל), תפורסמה בקובצנו.

ויהי רצון שכל אחד ואחד מאתנו יזכה להבין ולהשכיל בתורת נשיאינו כ"ק אדמו"ר שליט"א, ובקרוב ממש נזכה לבילוי חורתו של משיח.

ה מ ע ר כ ת

ל ק ו ט י ש י ח ו ת

א. בלקו"ש פ' תבא ש.ז. כתוב בסופו וז"ל: "דארף מען אויך בזמן הגלות בכל עניני יהדות "ריידן" צו זיי מיטן חוקף המתאים, און דאס בריינגט אז נאך בזמן הגלות ווערט די הנהגה פון אה"ע באופן פון שהיו מלכים אומניך ושרוהים מניקותיך", און ווי עס איז שוין געווען בפועל כמה פעמים - ביז א מעשה רב בפועל... (זבחים יט, א) אמר רב אשי א"ל הונא בר נתן... כי אתא קמי' דאמימר א"ל אקיים בך והיו מלכים אומניך - אז א איר פירט זיך אז מ'זעט אז ער געהערט צי ממלכת כהנים וגוי קדוש - זאגן כל מלכי ארץ אז ער דארף זיין כתפארת און זיי קומען פון זיך אליין. העלפן אין דעם און טאן אין דעם, און עס ווערט מפורסם בכל קצווי תבל, "ע"כ.

ויש להעיר שהצ"צ באוה"ת על נביאים, ס' ישעי' מט, כג (ע' רס) מציין ג"כ לגמ' הנ"ל בזבחים, וכו"כ מקומות שנזכר במדרש היעוד ד"והיו מלכים וכו", וביניהם מציין לויקרא רבה פכ"ז, ד - "אני הוא שעתיד לעשות מלכים שישחוו לכם שנאמר והיו מלכים אומניך ושרוהים מניקותיך, כבר עשיתי ע"י דניאל שהשחווה נבוכדנצר לדניאל שנאמר (דניאל ב, מ"ו) באדין מלכא נבוכדנצר נפל על אנפוהי ד'דניאל סגיד". עוד רא' שיעוד ד"והיו מלכים אומניך וכו"כ יוכל להתקיים עוד בזמן הגלות.

ואולי י"ל שהטעם מדוע בלקו"ש מובא רק המעשה דאירע להונא בר נתן, ולא המעשה דדניאל שהי' לפני זה, כי בשיחה מודגש שיעוד ד"והיו מלכים אומניך וכו", נחקקים ע"י שמחנהגים באופן שניכר ששייך לממלכת כהנים וגוי קדוש, ובאים מצד עצמם לסייע לבנ"י (הפשילו (המלך) למטה כדי לנאותו, רש"י), משא"כ המעשה בדניאל, הי' תלוי בזה, שפטר את חלומו של נבוכדנצר (כפשטות הכתובים, וראה ב"ר פצ"ו, ה-) וכן אתה מוצא בדניאל כיון שפטר את חלומו של נבוכדנצר מה כתיב באדין מלכא נבוכדנצר נפל על אפוהי ולדניאל סגיד, עיי"ש), וזה לא בא מצד עצמו, ונבוכדנצר רק השחווה לדניאל ולא סייע לו בשום דבר, כמו אצל הונא בר נתן שהמלך סייע לו.

ועוד י"ל, דלאחר שנבוכדנצר השחווה לדניאל, רצה לעשותו (את דניאל) כאלוה, ע"י ש"ומנחה וניחחין אמר לנסכה לה (רש"י, אבע"ז, רס"ג), ומפני זה אמר דניאל "איזיל מהכא דלא ליקיים בי פסילי אלהיהם חשרפון באש (סנהדרין צג, א), ולכן נקט דוקא המעשה דזבחים, כי אע"פ שאצל דניאל נחקקים היעוד ד"והיו מלכים אומניך וכו"כ אבל המלך עשה את זה משום ע"ז, משא"כ אצל הונא בר נתן, הסיוע הי' רק מפני שהי' ניכר אצלו שהי' מ"ממלכת כהנים וגוי קדוש".

מיכאל לוזניק
- ישיבה גדולה ניו הייווען -

ב. בלקו"ש פ' תבא ש.ז. בענין "ארבעה מתחרט עליהן הקב"ה שבראן מנזאר ההפרש בין שיטת הבבלי לשיטת הירושלמי שבבבלי מודגש איך שהר' דברים אינן מציאות אמיתית, ולכן מונה ג"כ גלות, שיחבטל לגמרי לעתיד לבא; משא"כ בירושלמי מדגיש ג"כ ענין החיובי שבהם - "ברא הקב"ה, ולכן יש בהם ענין נצחי (רק שביחד עם זה מוסיף שיש בהם גם ענין שלילי - תהא שבראן"), ולע"ל יתהפכו לטוב, ולא יחבטלו לגמרי ורק ענין הרע שבהם יחבטל, ולכן אינו מונה ענין הגלות, כיון שהגלות יחבטל לגמרי (ואע"פ שהגלות מביא את בנ"י - זהו רק תוצאה מהגלות, אבל עצם הגלות יחבטל לע"ל), ע"כ מתוכן השיחה.

לכאן צ"ל איך לתווך את זה עם משנ"ח בלקו"ש חס"ו בהשיחה לעשרה בטבת בענין ביטול הצומות לעת"ל שיש בזה ג' בחינות: א) שהצומות יחבטלו, ב) שימי הצום יהי' יו"ט, ג) לא רק שימי הצומות יהי' יו"ט אלא שהצום והאבל גופא יהפך לששון ולשמחה, עדמ"ש "אורך ד' כי אנפת בני" שה"אורך" יהי' מפני ש"אנפת בני" וזהו מ"ש והפכתי אבלם לששון, (ע"כ מתוכן השיחה).

וכן מנזאר בכ"מ בדא"ח שלע"ל יתגלה פנימי' האהבה שהיחה בהגלות (ראה בהנסמן בספר הליקוטסים (צ"צ) ע' גלות סל"א), הרי משמע שהגלות עצמו נהפך לטוב, וא"כ למה לא מנה הירושלמי ענין הגלות בין הדברים שברא הקב"ה ותהא שבראם.

וי"ל שבמארז"ל זה שבירושלמי מנזאר בענין הפיכת הדברים הבלתי רצויים לקדושה ע"י ביטול ענין הרע שבהם ושעי"ז ענין הטוב שבהם נשאר, וכמשנ"ח בהשיחה שענין "ברא הקב"ה" - צד הטוב שבהם. "ותהא שבראם" - צד השלילי שבהם. משא"כ הפיכת ענין הגלות לטוב הוא ע"י שלילתו מכל וכל וזהו ג"כ הסדר בהשיחה לעשרה בטבת הנ"ל שמקודם נחבטל ענין הצום לגמרי, ואח"כ מתהפך ליו"ט, וזהו מפני שבהצום והגלות כמו"ש בגלוי אין שום מעלה והפיכתם לטוב הוא ע"י שלילת מציאותם לגמרי (ע"ד משנ"ח בד"ה נתח ליריאן נס הג' - חשל"ו בענין עבודת הנסיונות), משא"כ בענין אומות העולם ויצה"ר, גם כמו"ש בגלוי יש בהם ענין טוב, שיעזרו לישראל בעבודתם, הכח וחיית שיש בהיצה"ר).

אברהם זרח נאסיק

- תות"ל 770 -

ג. בלקו"ש דברים ש.ז. אות ג' מחלק בין יום שנעשה בו העגל, למחרתו, שעבדו את העגל.

וצ"ע שהרי ביום שעשאוהו אמרו אלה אלמין ישראל, היינו שקבלו עליהם לאלוה, שהוא מהדברים שחייבים עליהם סקילה. וי"ל (בדוחק) ש"אלה אלמין ישראל" אמרו הערב רב, כמ"ש רש"י, משא"כ למחר, שגם ישראל עבדוהו. (ויש לדייק בהלשון, הן בתרגום החזק, והן במעשה הלל ושמאי, קשה לישראל ולא קשה סתם, מפני שיום שנעשה בו העגל לא הי' קשה כל כך לישראל, משא"כ לערב רב).

שם ז. קטע משא"כ, להעיר מפירש"י, (יתרו כ, כ) שאם עשה הכרובים של כסף, או ד' (או בבתי כנסיות ובתי מדרשות) הרי הן כאלקות כאלקי זהב.

הרב שלום דובער נאטיק
- יער, צרפת -

ד. בגליון לה (קלח) אות ב, כותב הרב א.י.ב.ג. שאם פסח מדבר הי' הוראת שעה, אין ללמוד ממנו לדורות שפסח דוחה שנת. בשיתת אחש"פ תשל"ז, אות נט, מקשה מדוע לא למדו בני בחירא מפסח מדבר שפסח דוחה שבת, והביא יש מחרצים שמכיון שהי' עפ"י הדבור, אין למדים ממנו, ודחה זה.

איברא שבלקו"ש נשא, ש.ז. אות ב' כ', שאם מה שהקריב נשיא אפרים בשבת הי' הוראת שעה, לא הי' יכולים ללמוד ממנו לחנוכה בית ראשון. ואולי יש לחלק, דבנשיאים כל הקרבן הי' הוראת שעה, קטרת של יחיד, וע"ג מזבח החיצון, וחטאת בלי ידיעת חטא, אין ללמוד ממנו, משא"כ פסח, שרק אותו פעם הי' הוראת שעה. ועצ"ע.

הרב שלום דובער נאטיק
- יער, צרפת -

נ ג ל ה

ה. תנן ברפ"ד דר"ה: יו"ט של ר"ה שחל להיות בשבת במקדש היו חוקעין אבל לא במדינה. ומפרש בגמ' מנה"מ אמר ר' לוי בר לחמא כותב אחד אומר (אמור כג, כד) שבחוק זכרון תרועה (ולא תרועה ממש - רש"י) וכותב אחד אומר (פינחס כט, א) יום תרועה יהי' לכם, לא קשיא כאן ביו"ט שחל להיות בשבת כאן ביו"ט שחל להיות בחול. אמר רבא אי מדאורייתא היא במקדש היכי תקעין כו' אלא אמר רבא מדאורייתא מישרא שרי ורבנן הוא דגזור בי' כדרבה כו' גזירה שמא יסלנו בידו כו' ויעבירו ד' אמות ברה"ר כו'. ע"כ.

והקשה בשו"ת כתב סופר (חאו"ח סק"ד) דלפי מסקנת הגמ' שמדחה דעת ר' לוי בר לחמא (שס"ל דמדאורייתא אין חוקעין בשבת רק זכרון תרועה), אלא שמדאורייתא מישרא שרי בשבת, א"כ ישאר קושיית ר' לוי בר לחמא למה בפסוק אחד כותב זכרון תרועה" ובפסוק א' כותב "יום תרועה", "ובשום מקום בש"ס דילן לא נמצא יישוב לסתירת המקראות, והי' לי' לרבא לתרוצי קראי".

ומתוך "דיש לבאר המקראות דכתיב יום תרועה יהי' לכם דצריך שיחקע כל אחד ואחד ואינו יוצא בתקיעה ב"ד, והי' צריך כל אחד לתקוע בעצמו, ולא סגי בשליחות דהא הוא מצוה שבגוף דל"מ שליחות ... אלא דלא בעי כ"א מעשה תקיעה דוקא אלא שיוצא גם בשמיעה והיא העיקר ועי' רמב"ם ריש הל' שופר ... ונראה לי דנפקא לה דסגי בשמיעה מקרא דזכרון תרועה יהי' לכם שא"צ לשפוט מעשה תקיעה אלא בזכרון סגי והיינו

ע"י שמיעה מאחר, וחרתי בעי מעשה תקיעה מאחד ואחרים ישמעו כו"עכ"ל*.

אבל יש לעיין אם ביאור זה מחאים לשיטת הרמב"ם בריש הל' שופר, דהנה הכת"ס דייק שמהפסוק "יום תרועה" בלבד הוי אמינא שכל או"א צריך לתקוע בעצמו, וקמ"ל הפסוק ד"זכרון תרועה" דסגי בשמיעה, וחרתי בעי: תקיעה (וזה לומדים מ"יום תרועה"), ושמיעה (אפי' ע"י תקיעת אחר, וזה לומדים מהפסוק "זכרון תרועה"). ואילו מהרמב"ם כתב: "מ"ע של תורה לשמועת תרועה השופר בר"ה שנא' יום תרועה יהי' לכם", היינו שמפסוק זה ילפינן שכאו"א חייב (ובמילא הוא יכול) לשמוע ע"י אחר. (וראה גם ספר יום תרועה (למהר"ם בן חביב) לר"ה כט, א שמהפסוק "יום תרועה יהי' לכם" ילפינן שכל ישראל יוצאין בתרועה אחת ע"ד מ"ש בסוכה כל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת), דלא כהכת"ס.

והנה ע"ד קושיית הכת"ס בגמרא הקשה גם בלקוטי לוי"ז - אגרות (ע' רפט) ומחרץ וז"ל: "ועפ"י נגלה י"ל שיתרצו כך ... זכרון תרועה אינו כמו שפירש ר"ל בר לחמא שרק יזכיר את התרועה, דהיינו אמירת המקראות של התרועה אלא הפירוש זכרון הוא שצריך להיות זכרון שיזכור ששבת היום ולא יעבירונו ד' אמות ברה"ר ואז מותר תרועה דהיינו לתקוע, והחורה אינה גוזרת שמא לא יזכור וישכח. או יתפרש זכרון תרועה היינו שיזכור וידע את התרועה דהיינו שיהא בקי בה ואז מותר תרועה דהיינו לתקוע כי אל"כ הרי צ"ל שילך אצל הבקי ויעבירונו ד"א ברה"ר, והחורה אינה גוזרת את הבקי משום שאינו בקי. ובזה א"ש מניין להם לרבנן לגזור גזירה זאת לבטל בשבילה מצוח חק"ש כשחל ר"ה בשבת. ועפ"י האמור אתי שפיר, כי מן החורה יצא להם זאת, כי מאחר שהחורה אמרה זכרון שצריך לזכור ששבת היום ולא יעבירונו כו' ואמרה שצריך לזכור והיינו שיזכור וידע מהו תרועה שלא יצטרך ללכת אצל הבקי, הנה משה שהחורה מזהרת על זה, מזה גופא מוכח שיש חשש שמא לא יזכור וישכח ששבת היום, ושמא לא יהי' בקי בתרועה. אך החורה אינה גוזרת הזוכר משום האיניו זוכר, והבקי משום האיניו בקי, ורבנן

(*) [מאמר המוסגר: ובענין זה יש להעיר במש"כ הלבוש בסתקפ"ה ס"ב: וקודם שיתקע יברך לשמוע קול שופר ולא לתקוע דלאו בתקיעה חליא מילתא אלא בשמיעה דילפינן בגמרא שכל ישראל יוצאין בתקיעה אחת וזה א"א אלא בשמיעה". וצלה"ב דהרי לא נמצא דרשה זו בגמרא אלא גבי סוכה ופסח? ואולי כוונתו הוא ע"ד מ"ש הכתב שופר ויל"ע בזה.

(לאח"ז ראיתי בשו"ת הר צבי חאו"ח ח"ב ספ"ה שהקשה ע"ז בלבוש, וכתב שכונת הלבוש הוא דע"ד דילפינן בגמרא גבי סוכה דכל ישראל ראויין לישב בסוכה אחת ה"נ ילפינן מקרא שכל ישראל יוצאין בתרועה אחת. עיי"ש ועצ"ע בזה) וראה ס' יום תרועה לר"ה כט, א נעתק לקמן בפנים].

גוזרים מאחר שהתורה מזהרת על זה. "עכ"ל. וממשיך שם "אך זהו לפי פשט הנגלה, ועפ"י נסתר י"ל... עיי"ש בארוכה. וראה גם אוה"ת דרושים לר"ה ע' א"שה.

אהרן לייב ראסקין
- תות"ל 770 -

ו. בחשובות וביאורים קובץ יגדיל אור. (א, י), בשו"ע סי' נ"ו מביא שם שמנהגינו לומר תהלים עד שקה"ח, אבל לא בלילה.

ולהעיר מספר מטה אפרים באלף המגן ס"ק ט"ז בשולי הגליון שם וז"ל: "ובענין מה שנוהגין בהרבה מקומות לומר תהלים בין מנחה למעריב והי' נ"ל שהוא כנגד המקובלים ז"ל שכתבו שאין לומר חנ"ך בלילה, אכן מצאתי בספר אשל אברהם ז"ל סימן רל"ח סי' ב'. שכתב שאין שום קפידה על מזמורי תהלים בלילה לכו"ע, והוא כלימוד משניות שזמנה בתחילת הלילה, ואולי אין קפידה כשאומרים בעשרה ועיקר הקפידה הוא על לימוד המקרא יע"ש, עכ"ל.

חיים יעקב דלפיין
- ישיבת אור אלחנן חב"ד -
ל.א. קאליפורניא

ז. אודות מה שנחבאר בגליון קמח אוה י', בודאי פשוט שדעת רבינו דברה"ר גמורה אסור להתחיל לרוץ לאחר שקדש היום וכדאי' בסי' רס"ו סי"ג ובקו"א סי' רס"ו סק"ג. וגם בהמג"א סובר (רבינו) הכי כדאי' שם בקו"א הנ"ל, ומה שהמג"א (סי' רס"ו סק"כ) מחיר לרוץ בדא"א לשמרו, היינו ברה"ר שלנו שצו שומכים בזה על הסברים שדינו ככרמלית, וכדאי' בקו"א הנ"ל. ויש שם ט"ס (בסוף קו"א הנ"ל) דמציין למ"א סקכ"א וצ"ל סק"כ (דאין לזה שום שייכות לסקכ"א), ודלא כדמשמע מהפרמ"ג שגם ברה"ר גמורה מחיר המג"א להתחיל לרוץ משחשיכה, מדסבירא לי' דמחולקים בזה הפרישה (דמדויק מרש"י דאסור להתחיל לרוץ לאחר שקדש היום) והמג"א, ומשאר בצ"ע.

ב. כבר נחבאר שבקו"א הנ"ל איתא דהיתר המג"א בסק"כ הוא להתחיל לרוץ לאחר שחשיכה ברה"ר שלנו, וזהו מה שמביא רבינו בסעיף י"ז, "ואם מתירא שלא יגזלוהו רשאי לרוץ עד לפני ביתו כמו שנתבאר" (היינו מה שנחבאר בסעיף י"ג, "ובזמן הזה שאין לנו רע"ר אלא כרמלית יש להתיר אף אם מחחיל לרוץ משחשיכה"). ובעה שרבינו הזקן בעצמו כותב בסוף קו"א הנ"ל, "ש"כן משמע בהדיא במ"א סקכ"א (כבר נחבאר דט"ס יש כאן וצ"ל סק"כ) דאף (להתחיל לרוץ) משחשיכה יש להקל!" (נוסף ע"ז שכן מוכיחים הפמ"ג כנ"ל והמחה"ש) בא בגליון קמ"ח אוה י' לפרש אח מה שכותב רבינו בסעיף י"ז "ואם מתירא שלא יגזלוהו ממנו רשאי לרוץ עד לפני ביתו" (דמקורו הוא המג"א סק"כ הנ"ל) ממש ההיפך.

ג. ואם באנו לדייק מזה דעת רבינו, הלא הדיוק הוא בהיפך. איפה מוכח בהדיא מסק"כ שבהמג"א דמותר בכרמלית להתחיל לרוץ

אף שחשיכה. אולי מקיל המג"א דוקא בשנזכר באמצע הילוכו, אבל לא בשעמד לפוש. (ואם משום דמדסתים המג"א שמע דבכל גווני מחיר לרוץ, הי די אם הי' כותב רבינו בסוף קו"א הנ"ל וכ"מ במ"א סק"כ, אבל אין אפשר לאמר שהשמעות הוא באופן של "בהדיא" כיון דאפשר לפרש דמיירי בנזכר באמצע הילוכו). אלא שא"א ללמוד בהמג"א בשנזכר באמצע הילוכו שא"כ מדוע אסור לרוץ גם באפשר לשומרו בשוק, וע"כ מיירי במחיל לרוץ לאחר שחשיכה, ומוכח מזה בהדיא שגם לאחר שחשיכה מותר לרוץ ברה"ר שלנו הרי מוכח שהמג"א מקיל בכרמלית גם לאחר שחשיכה, הרי מוכח מזה דרבינו סובר דבנזכר באמצע הילוכו אין צריך להניחו בשוק.

ד. כבר נתבאר דבסי' רס"ו סי"ג ובקו"א סי' רס"ו סק"ג סובר רבינו דברה"ר גמורה אסור להתחיל לרוץ אחר שקדש היום, ואין צריכים להוכחות אחרות. אמנם בגליון קמ"ח אות י' הביא מחלה הוכחה אחרת, רק שכתב בחצו"ג שיש לערער על ההוכחה ההיא, אבל מ"מ מצא לנכון לכתוב את ההוכחה עם שיש לערער ע"ז, היינו דזה בא לדין אם יש משם הוכחה. ותמוה. איזה הוכחה אפשר להיות משם. ההוכחה שהביא היא מסי' רס"ו קו"א סק"ה, שכותב "בודאי אין כוונת המ"א כו"א אלא ודאי דכוונתו דגם הכא שרי בכה"ג כו", מה רוצה רבינו בכל הקו"א הזה, ומהו הלשון "בודאי אין כוונת המ"א" "אלא ודאי דכוונתו דגם הכא שרי" איפה כתב רבינו דשרי שע"ז מביא דודאי כן הוא כוונת המג"א. והלא נראה בעליל דכל הקו"א בא לבאר מקור הדין שבחצו"ג דסוף סעיף ט"ו, דדוקא באפשר לו שלא יעמוד כלל אז אסור לו לעמוד אפילו לכחף. אבל אם אי אפשר לו אין אוסרים לכחולה לרוץ משום שבאמצע יצטרך לעמוד לתקן משאוי, וזהו מה שהוסיף רבינו בלשון המג"א, שהמג"א כתב ואם עמד לתקן המשוי פטור והוסיף רבינו הזקן באמצע הלשון, התיבות "באמצע מרוצחו" (ואף אם עמד באמצע מרוצחו לתקן המשוי פטור) אשר משו"ז מותר לו לרוץ גם באופן שיודע שבודאי יצטרך באמצע מרוצחו לעמוד לתקן המשוי, (וגם ברה"ר שלנו שמוחר להתחיל לרוץ לאחר שחשכה אבל לא באופן שיצטרך לעמוד לפוש באמצע מרוצחו) ואפילו אם נתירהו באופן שבכל פעם קודם שיעמוד לפוש יזרקנו כלאחר יד (אבל צ"ע אם מתירים זה) מ"מ אם צריך רק לעמוד לתקן משאוי, יעמוד לתקן משאוי ולא יזרקנו בכל פעם (כלאחר יד) ואפילו אם הי' דעת המג"א כדמשמע בהפרמ"ג (כנ"ל אות א.). דגם ברה"ר גמורה מותר להתחיל לרוץ לאחר שחשך, אבל לא באופן שבאמצע מרוצחו יצטרך לעמוד לפוש (עכ"פ בדלא יזרק בכל פעם קודם עמידתו לפוש) כלאחר יד) אמנם אם יצטרך לעמוד באמצע מרוצחו לתקן משאוי (כיון שפטור מותר לו להתחיל לרוץ אחר שחשיכה אף שיצטרך באמצע לתקן משאוי). אלא שכבר נתבאר דבקו"א סק"ג איחא דדעת המג"א הוא לאסור ברה"ר גמורה לאחר שחשיכה, אבל מקו"א סק"ה אין שום הוכחה. איך סובר המג"א, ואיך שום הוכחה איך סובר רבינו הזקן רק

שאינן צריכים להוכחה, כיון שכבר גילה רבינו דעתו בסעיף י"ג,
וכתב יותר מפורש, בקו"א סק"ג.

הרב שלום מאראזאוו
- ברוקלין נ.י. -

ח ס י ד ו ת

ח. בד"ה זה היום תחלת מעשיך רצ"ד אות ה' (ספר המאמרים - קונטרסים ח"ב ע' 642) דאברהם "הנה בעצם תולדתו הי' איש הטוב והחסד ונדיב בממונו גופו ונפשו, א"כ הרי כל עבודתו בחסד של הכנסת אורחים ומה שפרסם אלקותו ית' בעולם הי' זה מצד טבע מדותיו בארבה לד' וטבע תולדתו בעשיית הטוב וחסד עם כל אדם, והגם דמי שלא חפץ לברך אחר אכילתו הי' מדבר אתו קשות כדאיחא במד"ר מכל מקום הרי כל זה במדת האהבה וחסד ועדיין אינו ניכר בזה שאינו טבע מדותיו", ע"כ. (בהנוגע לעניינינו).

הרי מבואר א' שעשיית החסד של אאע"ה הי' מצד טבע תולדתו, ב' שגם מה שפרסם אלקותו ית' הי' מצד טבעו, שבטבע הי' אוהב ה', ומצד זה שטבעו הי' לעשות טוב וחסד עם כל אדם לכן פרסם אלקות ג"כ בעולם, ונמצא דעבודתו בהכנסת אורחים ועבודתו לפרסם אלקות הם לכאן שני עניינים נפרדים ושניהם מצד הטבע שלו, אלא שבפועל עשה שני העניינים ביחד.

ויש להבין איך מתאים זה עם המבואר בקונטרס ומעין מאמר א' פ' ב' מבואר בהנוגע התענוג בענייני המדות דיש בזה כמה מדריגות "שאם הטוב שלו הוא רק מצד הטבעי לבד וכו' ובלי שום כוונה פנימי' בעשיית הטוב אחו הרי התענוג בזה הוא ג"כ תענוג בהשי' וכו' כ"א כל מדת בנ"א צ"ל ע"פ השכל, וכמו במדת החסד להבחין בין טוב לרע, ולפעמים צריכים להשפיע חסד גם למי שאינו ראוי, אך בשביל הכוונה והחועלת שיהי' מזה, וכמו אברהם אבינו ע"ה שהי' מאכיל ומשקה גם לערביים, והי' הכוונה בכדי להודיע אלקותו ית' בעולם ולקרב את הבריות לאלקות". ע"כ.

הרי מבואר א' שעשיית החסד של אאע"ה לא הי' מצד טבעו אלא "בכדי להודיע אלקותו ית' בעולם ולקרב את הבריות לאלקות", ב' שהכוונה שלו "בכדי להודיע אלקותו ית' וכו'" זהו חלק השכל בעשיית החסד שלו.

ונראה לומר בזה, דבכו' ומעין הלשון הוא "שאם הטוב שלו הוא רק מצד הטבעי לבד... ובלי שום כוונה פנימי' בעשיית הטוב אחו הרי התענוג בזה הוא ג"כ תענוג בהשי'... כ"א כל מדת בנ"א צ"ל ע"פ השכל". הרי משמע מזה, דזה שהמדות צ"ל ע"פ השכל הכוונה דנוסף לזה שיש לו מדה זו מצד הטבע שלו יהי' לו ג"כ כוונה פנימית בזה, וכמו כ"הי' אצל אאע"ה דהי' איש הטוב והחסד בעצם תולדתו, אבל הי' לו ג"כ כוונה פנימית בזה, ועד כ"כ שבלי כוונה פנימית לא הי' עושה טוב וחסד, שהרי עשיית טוב וחסד רק מצד הטבע לבד בלי שום כוונה פנימית הוא

חַענוג בהשי, והכוונה פנימית הי' לפרסם עי"ז אלקות בעולם, והגם שגם זה-לפרסם אלקות-הי' טבעו, אבל מ"מ זה הי' הכוונה פנימיות בעשיית הטוב וחסד שלו ובלי כוונה פנימית לא הי' עושה טוב וחסד.

ועוד יותר מבואר בד"ה ויטע אשל בבאר שבע חש"א בסופו וז"ל: "וזהו ויטע אשל בבאר שבע דמעלחו של אברהם היתה מה שפרסם אלקותו ית' בעולם, אבל עם זה הנה גם אופן הפרסום דע"י אש"ל שהוא בירור הדברים הגשמי' להעלות ניצוצי חהו הוא עיקר, וזהו ויטע אשל בבאר שבע ועי"ז דוקא הקריא לשמו של הקב"ה בפי כל עובר ושב כמאמר עד אברהם הי' העולם מתחנהג באפלה שתפסו רק בהגשם, וועלס און אלקות איז בא זיי געווען צוויי ענינים ולא קרב זא"ז ומכיון שבא אברהם התחיל להאיר ולפרסם אלקותו ית' בעולם ע"י דברים הגשמיים דוקא, והיינו שביאר והסביר כי כל ענין הגשמי' הוא בשביל הרוחני' והראה לכל את הרוחני' שבגשמיות". עכ"ל.

* * *

בד"ה זה היום תחלה מעשיך רצ"ד אות ב' (ספה"מ - קונטרסים ע' שיט) מבאר דתפלה "הוא דרך סלולה ורחבה אשר בה ועל ידה עלה יעלה כל הנבא להחקרב אל הוי"ל", וממשיך לבאר דבכלל בהילוך-י בגשמיות - לאיזה מקום צ"ל כמה חנאים (להולך א) ידיעת הדרך, (ב) בעל כח, (ג) לבושים מחאימים, ובפרט בהילוך בהר, וז"ל: "ובפרט בהילוך בהר ומקום גבוה דכל הג' תנאים הנ"ל צריכים להיות ביחד שאת ויתר עז, וכידוע במשל שנים העומדים א' בהר וא' בבקעה הנה ענין התחברותם יכול להיות בב' אופנים אם שהעליון ירד להתחתון או שהתחתון יעלה להעליון הנה בעליית התחתון הרי זה תלוי בהג' תנאים הנ"ל... אשר כן הוא נהעבודה הרוחנית, דכל הילוך ממדריגה למדריגה בכלל, ובפרט העלי' ממדרי' למדרי' שצריך הכנה רבה... עכ"ל.

ולא הבנתי בזה, מה מוסיף המשל של שנים העומדים א' בהר וא' בבקעה, ושהתחברותם יכול להיות בב' אופנים, לכאן הי' מובן בפשטות כוונתו הק' כשהי' אומר רק דכשהולכין בהר צ"ל ג' תנאים הנ"ל ביחד שאת ויתר עז.

* * *

שם אות ד' (ע' שכא) אומר "דלכל נשמה ונשמה פרטיח נותנים לה כחות מלמעלה שחיי' במדריגת צדיק דמשו"ז הרי כאו"א מישראל יכול לאמר מתי יגיעו מעשי למעשי אבותי אברהם יצחק ויעקב". עכ"ל.

ולכאן, הרי מבואר בחסידות, ולכל לראש בתניא פרק י"ד, דרק מדת הבינוני שייך לכל אחד ואחד, משא"כ להיות צדיק זהו מתנה מלמעלה ולא לכאן"א?

ע"ז שכאן"א יכול לאמר "מתי יגיעו... למעשי אבותי וכו' אין קושיא כ"כ, שהרי בינוני שוה לצדיק במעשה.

ולכאו, א"א לפרש דכוונתו "שחיה" במדריגת צדיק" הוא שחיה' בינוני וצדיק הוא במעשה, ובפשטות כשאומר החוחר צדיק כוונתו לצדיק של תניא.

א' מאנ"ש

- ברקלין נ.י. -

ט. בד"ה זה היום תחלת מעשיך חרצ"ג קונטרס כא סוף סעיף א' מבאר דמצות היום דר"ה הוא גם מצוה פרטית דתלוי בזמן ומקום. דזמן דתק"ש ביום ולא בלילה, ומצוה משעה הנץ החמה, ואם שמע מקצת חקיעה קודם שעלה עמוד השחר לא יצא. ואינו מובן למה מביא משל שאם שמע מקצת חקיעה קודם שעלה עמוד השחר לא יצא, למה אינו מביא הדין שאם שמע בל התקיעות קודם ע"ה שלא יצא?

חיים יעקב דלפין

ישיבת אור אלחנן חב"ד

- ל.א. קאליפורניא -

י. בחניא חלק רביעי אגרת הקדש לא מבואר שכיון שיש מאין הוא דבר פלא ולכן כמו שהאין אינו מושג להנבראים לכן נדמה להנבראים שיש לו יסורים אבל באמת אין רע יורד מלמעלה והכל טוב רק שאינו מושג, והיינו שהכלל אין רע יורד מלמעלה קאי על האין. וי"ל אין שזה מתאים להמבואר בד"ה תקעו חרס"א וז"ל: סוף עמוד ג' "והיינו דמשם מ"ה לא יבוא לעולם שום שפע לחיצונים וכמאמרז"ל אין רע יורד מלמע', מלמע' דייקא היינו בחי' שם מ"ה שלא הי' בו השבירה להיותו בחי' מה וביטול כו'. אבל משם ב"ן ימצא גם מותר השפע לחיצונים בעה"ד טו"ר, כי שם להיותו שבא בבחי' יש והגשמה לכן הי' בו השבירה עד שבדיבו ההשתל' יכול להיות בחי' רע כו'. עכ"ל בנוגע ל' עניינינו והיינו שהאין ענינו להיות יש נמצא שהאין "קרוב" להיש משא"כ שם מ"ה ענינו בילוי העצם שהוא מובדל מהמטה אע"פ שנמצא למטה?

ואולי אפשר לבאר עפ"י המבואר בד"ה צעקו חרפ"ח שמבואר שם באורך שהאין ענינו להיות יש ואעפ"כ הוא מובדל מהיש, והיינו שהוא באותו סוג מציאות של עולמות (יש) אלא שהוא מרוחק מהם, וא"כ אפ"ל שהאין שוה לשם מ"ה, בזה ששניהם מובדלים מעולם, ועיין בד"ה צעקו חרפ"ח בארוכה.

חיים יעקב דלפין

- ישיבת אור אלחנן חב"ד -

ל.א. קאליפורניא

ש י ח ו ת

יא. כהא דאיתא בכ"מ והובא בהתוועדות ח"י אלול ש.ז. דנשמח אדה"ז היתה נשמה חדשה (עי' בס' השיחות תש"ה ע' 127 ואילך) רציחי לברר מהו הפירוש "נשמה חדשה".

דהנה בלקו"ת שיר השירים ד"ה כי כאשר השמים איתא וז"ל:
 "ודע כי יש שני מיני נשמות א' אותם שנכללו באדם הראשון,
 ב' אותם שלא נכללו באדה"ר ואלו הנשמות הם יותר גבוהים
 ומעולים מכל הנשמות שנכללו באדה"ר, ובאלף השביעי יתעטרו
 אלו הנשמות שנכללו באדה"ר באותם הנשמות היותר גבוהים מהם
 כו"ע"ל.

ולכאן יש לחקור כשאומרים על אדמוה"ז דנשמתו היתה
 "נשמה חדשה" האם הכוונה לנשמה שלא היחה כלולה בנשמת אדה"ר
 או לנשמה שהיתה כלולה בנשמת אדה"ר אך עדיין לא ירדה לעולם.

והנה בספר המאמרים תער"ב ח"ב ע' א' ר' איתא: אך הענין
 הוא דבנשמות ישנות ישנם ב' מדרגות, הא' שנבראו בעת בריאת
 העולם ועדיין לא יצאו לעולם, והם נקראים ג"כ חדשות, והב'
 אותם שכבר יצאו לעולם וחוזרים ובאים. עכ"ל.

ולפי"ז דנשמה שהיחה כלולה בנשמת אדה"ר הגם שעדיין לא
 יצאה לעולם נכללת בכלל נשמות ישנות, עדיין יש מקום לומר
 דנשמת אדמוה"ז היתה חדשה ממש דהיינו שלא נכללה בנשמת אדה"ר.

אמנם מכו"כ מקומות בחסי' נראה דאי אפשר לומר כן, דהנה
 בביאורי הזהר לצ"ש איתא וז"ל: אך נשמות חדשות היינו מה
 שלמעלה ממהו ותיקון דהיינו שלא היו בשבירה כלל ועיקר
 גילוי זה יהי' לע"ל, והנה אין עתה נשמה חדשה כלל כ"א
 הזיווג זו"נ הוא לחדש נשמות ישנות, ואף שיש נשמות חדשות
 אינם חדשות לגמרי שלא היו כלל בתחילת מע"ב כי אם שבעת
 בריאת האדם כזכתיב נעשה אדם בצלמנו היו אז בבחי' אצילות
 (כמ"ש בספר הגלגולים שכל הנשמות נכללו באדה"ר ועיי"ש שיש
 שלא נכללו ומ"מ אינם חדשות ממש רק משבירת הכלים) ונפלו
 לשבירה, ועתה נתבררו ומתחדשים, אבל חדשות ממש שלא היו כלל
 במע"ב אינם כלל עתה כ"א לע"ל בביאת המשיח אזי יומשכו
 נשמות חדשות לגמרי, (עיי"ש בביאורי הזהר תתי"ח ואילך,
 ועד"ז ג"כ במאמרי אדמוה"ז תקס"ז ע' ל"ט).

ומלשונו "אין עתה נשמה חדשה כלל" "אינם כלל עתה כ"א
 לע"ל" נראה דאא"ל דהכוונה בנשמה חדשה דאדמוה"ז שלא היחה
 כלולה בנשמת אדה"ר, אלא שהיחה כלולה ועדיין לא יצאה לעולם
 או מהמדרגה הגבוהה יותר כמ"ש בספר הגלגולים, ואבקש
 מהקוראים לברר ענין זה.

עוד צריך לברר אודות נשמה חדשה מכיון דנמשכה משבירת
 הכלים ועניינה לברו בירורים (כמ"ש באריכות בביאורי הזהר)
 אין מבורח נשמה חדשה שבאה לעולם לאחר חורבן הבית את כל
 תרי"ג כוחות נפשה דהא איתא באגה"ק סי' כ"ט בשם האריז"ל
 שכל אדם מישראל צריך לבא בגלגולים רבים עד שיקיים כל תר
 תרי"ג מצות התורה, לבד מצות התלויות במלך שהוא מוציא
 ישראל, עיי"ש.

ומכיון שירדה הנשמה לעולם רק לאחר החורבן א"כ אין
 תברר את הצריך בירור ע"י המצוות שאין לנו עתה לאחר החורבן.

ד.ח.ש.

יב. בהתוועדות דח"י אלול ש.ז. העיר כ"ק אדמו"ר שליט"א שכל הר"ת דאלול, בכולם יש עבודת המטה ג"כ משא"כ ומל ה"א אח לבבך ואח לבב, ולדוגמא הביא הר"ת אנה לידו ושמתו לך, שהניסה היא של האדם.

אך צ"ע והסבר דהלא הניסה אינה בכלל הר"ת, וגם בומל ה"א גו' ג"כ מסיים לאהבה את ה"א שהוא עבודת האדם,*

הרב משה לברטוב
- בדוקלין נ.י. -

לג. בגליון מ"ה בסופו כתבה ה"מערכת" אודות מ"ש א' מאנ"ש (בגליון מ"ד) בענין ד"עפרן חסר" - אשר המעיין בהשיחה יראה שחלק זה הוגה ע"י כ"ק אדמו"ר שליט"א.

ברצוני להעיר שכ"ק אדמו"ר שליט"א אמר כמ"פ (גם בנוגע לשיחות מוגהות) שכאשר נופלת טעות מ"מראה מקום" (ולדוגמא: במקום ברכות כח, ב, נדפס ברכות כה, ב, וכיו"ב), אין זה על אחריותו וכו', כמובן ופשוט. והרי יתכן שגם כאן נפלה טעות במראה מקום, שבמקום לציין לפסוק "וישקול אברהם לעפרן", צויין הפסוק "ועפרון ישב", כי (לכאורה) הרי זה טעות דמוכת, כי בפסוק "ועפרון ישב" לא נכתב "עפרן" חסר, אלא "ישב" חסר.

מענין לענין - ברצוני להעיר ששאר השאלות ששאל הנ"ל בגליון מ"ד (מלבד בנוגע לענין ד"עפרן חסר") - יש לתרץ עליהם בקל, כדלקמן:

א) בנוגע לשאלה אודות הפירוש במ"ש "משכני אחרין נרוצה", שמבואר בשיחה הנ"ל שזהו מאמר הנה"א לנה"ב, דלא כהמבואר בכ"מ בחסידות שזהו מאמר כנס"י להקב"ה - אע"פ שפירוש זה הוא חידוש גדול (ויתכן שבשיחה נאמר כפי שמבואר בכל מקום בחסידות (כפי שכותב הנ"ל שכן הוא בזכרונו)), מ"מ, בעצם הגישה לענין, אין להקשות על פירוש זה ממה שמצינו בחסידות פירוש באופן אחר, כידוע שישנם ריבוי ענינים המתבארים בחסידות באופנים שונים (ואפילו-הפכיים), ויתכן שכן הוא בנדו"ד, שישנם ב' פירושים בדבר: פירוש א' - מאמר כנס"י להקב"ה, ופירוש שני - מאמר נה"א לנה"ב.

* בפשטות יש לפרש הכוונה, דב"אנה לידו ושמתו לך" הענין והעבודה דחודש אלול שבזה הוא כאשר הוא "נס שמה", היינו שהאדם נכנס במקלט זה דחודש אלול (ובפרט ע"פ הידוע בשיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א שקאי על קו התורה, דד"ח קולטים), משא"כ ב"ומל ה"א אח לבבך ואח לבב זרעך", שבזה גופא נאמר פעולה בשלימותו שבא בדרך גילוי מלמעלה, והמשך הכתוב לאהבה את ה"א הוא בהמשך להתחלת הכתוב "ומל ה"א אח לבבך ואח לבב זרעך (שזה יפעול) לאהבה את ה"א, ועצ"ע.

ב) בנוגע למה ששאל הנ"ל אודות הדרגות ז"א ומלכות -
הרי מובן בפשטות שגם בעתיק ישנם הבחינות ז"א ומלכות
שבפתיק.

ג) בנוגע למה שנעמד הנ"ל על דיוקי הלשונות בענין ר'
אלעזר בן עזרי' - שאמר הרי אני כבן שבעים שנה - לדעתי, אין
להקשות מדיוקי לשונות שבשיחה בלתי מוגה, והעיקר הוא
שתוכן הדברים הוא בדיוק.

א' הת'
- תות"ל 770 -

יד. בשיחת א' דר"ח אלול (הנחה בלה"ק סכ"ח בשוה"ג) מבאר
ע"ד סדר הנקודות, ע"פ קבלה הקבוץ בא לפני השורק, אבל
בסידור (ע"פ פשט) צ"ל השורק לפני הקבוץ.

ובשיחת ח"י אלול נתבאר שזהו ע"ד הענין שבאתרא דרב
נוהגין כרב ובאתרא דשמואל כשמואל.

ויש להעיר ע"ז משיחת כ"ק אדמו"ר שליט"א נדפסה ב"המאור"
אלול תשל"ס ס"ד וז"ל: דובר כמה פעמים שכל הענינים שבגליא
שבחורה משתלשלים מענינם בפנימיות החורה.

ובהערה 36 שם, וז"ל: אין סתירה לזה ממה שבכמה
ענינים יש מחלוקת ביך הקבלה (הזהר וכו') לש"ס וכו' - כי
בשניהם (נגלה ופנימיות) ישנם שתי הדעות, ואלו ואלו דברי
אלקים חיים.

א' מאנ"ש
- ברוקלין נ.י. -

טו. בגליון מ"ה אות י"ב הקשה ז.ב. על מש"נ בהתוועדות דכ'
מנ"א ב"הדרן" שלימוד התורה הוא בדוגמת הציפוי דמזבח הזהב
שמציל מאור של גיהנום, מדוע נקט לימוד התורה דוקא ולא
קיום המצוות, הרי בנוגע ל"רקנין שבך" הובא בגמרא הענין
דקיום המצוות ("מלאין מצוות כרימון"), ואילו לימוד התורה
הובא בנוגע לח"ח דוקא.

להעיר שהנ"ל ציטט מה"טייפ" מה שנאמר בסיום הענין,
ובהחלפת הענין נאמר מפורש "וויבאלד אז זיי זיינען מצופה
זהב, "מלאים מצוות כרימון", פארגלייכט זיי די תורה צום
מזבח הזהב, וואס נקרא ע"ש הזהב" (הציטוט הוא מה"טייפ").

ובנוגע למש"נ בסיום הענין 'זיי האבן געלערנט תורה'
- הרי לכאור', בהכרח לומר שהכוונה בזה היא ללימוד התורה כפי
שזה בחור א' מרמ"ח מ"ע, שזה שייך אצל כאו"א מישראל, כולל
"רקנין שבך", ולא לענין דלימוד התורה שלמעלה מקיום המצוות,
השייך (בעיקר) לת"ח שכל ענינם הוא לימוד התורה [כפי שביאר
כ"ק אדמו"ר שליט"א כמ"פ שישנם ב' פרטים בלימוד התורה:
לימוד התורה שלמעלה מקיום המצוות, ולימוד התורה בתור א'
מרמ"ח מ"ע] - כי:

בשורה א' לפני התיבות "זיי האבן געלערנט תורה" מדגיש כ"ק אדמו"ר שליט"א שזהו ענין של ציפוי בלבד, "לכאו" איז דאס ניט זייער ענין, ווארום זיי ווערן אנגערופן "רקנים", אבער זיי האבן געלערנט תורה, און די תורה איז מצפה כו"כ, וא"כ, בודאי שאין הכוונה בזה ללימוד התורה דת"ח, שכל מציאותם היא - "תורה", כל גופן אש, דכתיב הלא כה דברי כאש" (ולא ציפוי בלבד), אלא ללימוד התורה בתור א' מרמ"ח מ"ע, שזה נכלל בקיום המצוות (ובודאי - לא רק מצות ת"ח, אלא כל המצוות (כפי שנחפרש בתחלת הענין)).

[ואולי משו"ז לא העחיקו בהנחה בלה"ק לשון זה - כי לכאו' היתה הכוונה בשיחה להדגיש את הענין דקיום המצוות דוקא, כולל לימוד התורה בתור א' מרמ"ח מ"ע, ולכן לא הרגישו בהנחה את הענין דלימוד התורה, כדי שלא תתעורר קושיא הנ"ל, שתשובה בצדה, כנ"ל].

ועפ"ז מובן מדוע הובא ב"הדרן" רק המאמר "אין אור של גיהנום שולט בפושעי ישראל", ולא המאמר שלפנ"ז "ת"ח אין אור של גיהנום שולט בהן" - כי ב"הדרן" הודגש ענין הציפוי דוקא, וענין זה שייך אצל "רקנין שבן" דוקא, משא"כ אצל ת"ח ש"כל גופן אש", כנ"ל.

א' מהח'
- תוח"ל 885 -

טו. בשיחת ש"פ דברים, שבת חזון ש.ז. סעי' ל"ח מבאר כ"ק אדמו"ר שליט"א שעצם שילוח המרגלים חסרון גם לולי חטא המרגלים היות שהמרגלים הרגישו שיש צורך לעשות פעולה טבעית לכבוש את הארץ, וכיון שהקב"ה מביא בנ"י לא"י ע"י כנפי נשרים שזה למעלה מטבע לגמרי, א"כ לא היו צריכים לחפש אופן של כיבוש א"י בדרך הטבע.

ואינו מובן איך זה מתאים להמבואר בלקו"ש פ' שלח ש.ז. שאע"פ שיש ענין דהקדמת נעשה לנשמע אעפ"כ צריך להיות גם הענין דנשמע, וזה הי' כוונת משה בשילוח המרגלים שבשכלם יסכימו בכיבוש א"י, וא"כ עצם שילוח המרגלים לא הי' חסרון ורק החסרון הי' חטא המרגלים?

חיים יעקב דלפין
ישיבת אור אלחנן חב"ד
- ל.א. קאליפורניא -

יז. בשיחת ש"פ לך לך, ש.ז. הנחה בלה"ק, אות ד' מביא (ומבאר) דברי הרמב"ם, כי אצל הצדיק אי אפשר לדעת בבירור שעבודתו חיה' כן בתמידות... אבל הבעל חשובה... בודאי שימשיך בעבודתו בתמידות ובאופן נצחי, עכ"ד. וצ"ע

וצ"ע איך לתווך זה עם מ"ש הה"מ (הובא בלקו"ח, ואחחנן ס, ד ובכ"מ) שמה שארז"ל אל יאמר אדם אי אפשרי כו', זה בצדיק אבל הבע"ח צ"ל אי אפשרי כדי שלא יכסול מכיון שהי' שייך לרע, צריך שמירה יחירה.

ודוחק לומר שהרמב"ם מדבר במדריגת חשובה כזו, שהרי כ' בהל' חשובה, עד שיעיד עליו יודע חלומות שלא ישוב עוד לזה החטא לעולם, והה"מ אומר שאצל הבע"ת צ"ל כל מיני רע ואיסורים מאזימים.

הרב שלום דובער נאטיק
- יער, צרפת -

ש ו נ ו ת

הערות ללוח היום יום

יח. ה' שבט "א מאנש דארץ מרבה זיין אין זאגען אוחיות החורה (זאגען תהלים, חזר"ן משניות) ווען און וואו ער קען, בכדי צו שטארקען דעם קיום העולם, בכדי מציל צו זיין זיך פון חיבוט הקבר און כף הקלע, און זוכה צו זיין צו אלע העכסטע גילויים".

להעיר משייכותו להל' שופר סוכה ולולב. שהרי ע"פ המבואר בזהר ר"פ בא אשרי העם יודעי תרועה וגו' ושם דל"ג ע"ב: ולזמנין דעלמא שריא באמצעייתא אי קיימא חד זכאה כו' וכו' שזהו בר"ה (והיינו ענין קיום העולם).

לולב ענינו "לעצור סללים רעים ורוחות רעות" (מתאים להצלה מחיבוט הקבר וכו'). וסוכה הרי ענינו ג"כ הכנה והקדמה לגילויים דלעתיד ועד לסוכת עורו של לויחן - לעת"ל. ולהעיר מגמ' ע"ז ד"ג ע"א: מי שטרח בערב שבת יאכל בשבת מי שלא טרח בערב שבת מהיכן יאכל בשבת (ובפשטות הגמרא ע"ד שכר בשביל המצות שקבלתם ביום ה"שבת" - לעת"ל - הערה המעתיק) אלא אעפ"כ מצוה קלה יש לי וסוכה שמה עכ"ל הגמרא.

שעפ"ז מובן שיש ענין מיוחד בסוכה שבזה מתבטא שכר מצות דלעת"ל (והיינו כהלשון בהלוח כאן: "העכסטע גילויים").

ועפ"ז יומחק מה שג' ענינים אלו נכנסו בפחגס (יום) אחד שהרי גם ברמב"ם נכנסו כולם במצין אחד של פרקים. הרי גם זה הוא מפני שתוכנס מבטא ענין אחד והמשך אחד.

ולהעיר מחקו"ז תיקון ע' סוכה ענינו גם קיום העולם והגנה כו'.

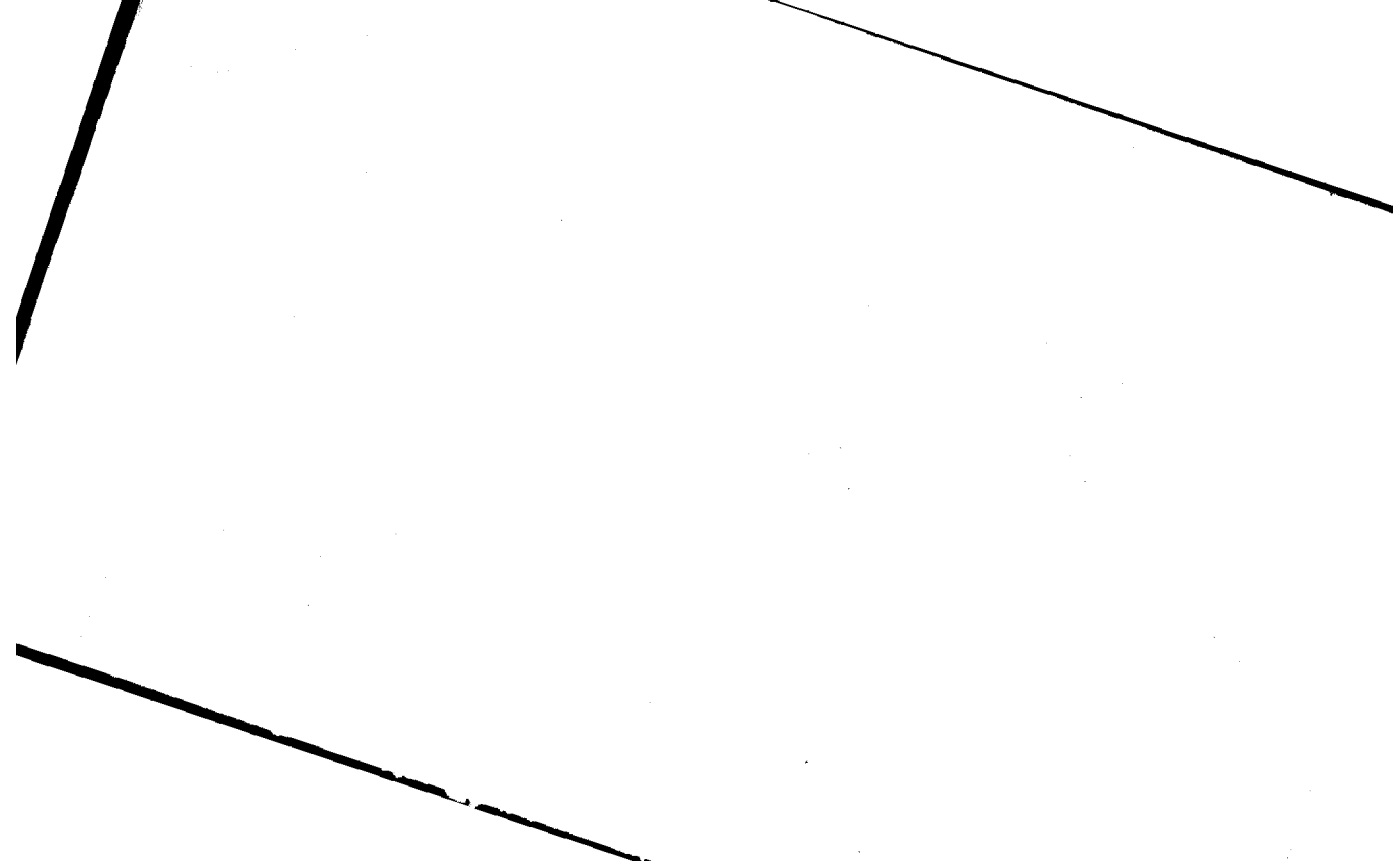
ועל כללות הפתגם הנ"ל יש להעיר גם מזח"ב ויקהל ר, א: וכד ב"ג עסיק באורייתא ... אשתזוב... מתלת דינין מדינא דהאי עלמא, ומדינא דמלאך המות דלא יכיל לשלמא עלי' ומדינא דגיהנם. והג' ענינים המנויים בהפתגם שוללים (באופן דזלעו"ז) ג' ענינים הנ"ל, לטוב.

ז' שבט "בהיות אדמו"ר הזקן בן תשע שנה למד חכמה ההנדסה והתכונה. בן עשר - סדר לוח על חמש עשרה שנה. בהיותו בן שנים עשר נודמן שלמד ברבים הל' קדוש החדש להרמב"ם, ולא מצאו הגאונים, שהיו באותו מעמד, ידיהם ורגליהם בבית המדרש."

בנוסף עמ"ש בקובץ לפנ"ז - הרי י"ל שבפחגם זה באווארנט
 כ"ק אדמו"ר שליט"א ענין מסויים וזהו: הרי ידוע שהרמב"ם
 כותב הל' קדוה"ח הוא (גם) מיוסד על חכמה יונית (פ"ט ה"א
 פי"א ה"ב) וכו' ולכן מדגיש כאן מעלת המחברים וספריהם
 שכולם עשו חיבורים שלהם ברוה"ק.

הרב מיכאל אהרן זעליגזאן

- ברוקלין נ.י. -

לזכותו ולזכות בני משפחתו שיחיו

נדפס ע"י א' מאנ"ש